Vlaams
Mensenrechten
Instituut

Beleidsnota Gelijke Kansen 2024-2029

Reactie Vlaams Mensenrechteninstituut

Vlaams Mensenrechten Instituut

Inhoud

1. Ruime mensenrechtelijke benadering 3
2. Handicap 4
3. Ouderen 5
4. Digitalisering en e-inclusie 5
5. Gendergerelateerd geweld (of LGBTI+) 7
6. Onderrapportering 7
7. Klachten via lokale meldpunten en instellingen 8
8. Evidence based policy 8
9. Omzetting Europese richtlijnen 9
10. OPCAT 10

In het najaar van 2024 werden de beleidsnota's voor 2024-2029 bij het Vlaams Parlement besproken en goedgekeurd. Mensenrechten, inclusief het recht om niet gediscrimineerd te worden, raken aan alle Vlaamse beleidsdomeinen, maar het domein Gelijke Kansen heeft een bijzondere impact of relevantie. Het Vlaams Mensenrechteninstituut wil daarom – zonder vooruit te lopen op mogelijke toekomstige adviezen en zonder exhaustief te zijn – vanuit mensenrechtelijk perspectief een aantal bedenkingen formuleren bij die beleidsnota.

Vooreerst is het instituut verheugd over het feit dat de beleidsnota vertrekt vanuit een breed mensenrechtenperspectief en dat de mensenrechten bevestigd worden als uitgangspunt van het Vlaamse Gelijke Kansenbeleid (1). Het instituut is ook van mening dat het een goede zaak is dat het Vlaamse Gelijke Kansenbeleid horizontaal benaderd en door de minister gecoördineerd wordt, over alle beleidsdomeinen heen. Het instituut waardeert ook de aandacht in de beleidsnota voor enkele belangrijke specifieke thema's, zoals handicap, ouderen, e-inclusie en gender/LGBTI+/gerelateerd geweld (2 – 5).

Het instituut verwelkomt de in de beleidsnota uitgedrukte ambitie om het beleid op wetenschappelijk onderbouwde wijze, op basis van feiten te ontwikkelen ("evidence based policy"). Daarbij aansluitend merkt het instituut op dat ook uit de eigen cijfers (6) blijkt dat er op vlak van discriminatie nog vele problemen niet gemeld worden en wil het mee zoeken naar oplossingen daarvoor. (7) Klachten kunnen ook toegeleid worden naar het instituut via lokale besturen. Uit de eerste proefprojecten en samenwerkingen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en lokale besturen en meldpunten blijkt ook een grote nood aan bekendmaking en bewustwording.

Vlaams Mensenrechten Instituut

Ook op vlak van het verzamelen van gegevens (8) wil het instituut enkele problemen signaleren en vanuit de eigen dienstverlening mogelijke oplossingen aanreiken. De omzetting van de Europese Richtlijnen rond Organen van Gelijke Behandeling (9) vereist wellicht een aantal wijzingen aan het oprichtingsdecreet van het instituut die hierbij relevant kunnen zijn, of zelfs de werking van het instituut kunnen versterken. (10) Tot slot vermelden we de noodzakelijke ratificatie van het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (OPCAT) van 2002 en de rol die het instituut op dat vlak voor zich weggelegd ziet.

1. Ruime mensenrechtelijke benadering

Het Vlaams Mensenrechteninstituut vindt het positief dat de beleidsnota vertrekt vanuit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en dat de mensenrechten bevestigd worden als uitgangspunt van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. Iets meer dan vijfenzeventig jaar na het ondertekenen van de Verklaring blijft artikel 7, dat alle mensen gelijk zijn voor de wet, en zonder onderscheid aanspraak maken op gelijke bescherming door de wet, en tegen iedere achterstelling in strijd is met de Universele Verklaring, bijzonder relevant. Het tegengaan van discriminatie – net zoals het beschermen van alle andere mensenrechten - is een gedeelde verantwoordelijkheid van elke Vlaamse minister binnen zijn of haar beleidsdomein. Het is tegelijk belangrijk dat er een horizontale blik wordt gehanteerd bij het beschermen van dit recht.

Om één voorbeeld te noemen: zo is het instituut van mening dat mensen die slachtoffer zijn van discriminatie op basis van raciale kenmerken, niet het slachtoffer mogen worden van het feit dat de bevoegdheid “integratie & inburgering” nu niet meer (expliciet) tot de bevoegdheid van de minister van Gelijke Kansen behoort. Dat het om een belangrijk aandachtspunt gaat, bleek reeds uit het hoge of stijgende niveau van discriminatiemeldingen op raciale gronden binnen Vlaanderen en de Europese Unie[1]. Kort samengevat: tweede- of derde generatie Vlamingen, personen die geadopteerd zijn,… - en anderen die niet dienen in te burgeren maar wel slachtoffer kunnen worden van racisme mogen niet in de kou blijven staan door die verdeling van bevoegdheden. In die zin bieden ook de plannen voor het nieuwe interfederaal actieplan tegen racisme, discriminatie, xenofobie, antisemitisme, islamofobie en onverdraagzaamheid een opportuniteit, waarover binnen de Vlaamse Regering voldoende moet worden gecoördineerd.

[1] Bron: FRA's meest recente rapport: Racial discrimination – 45% of respondents say they experienced racial discrimination in the 5 years before the survey, an increase compared to 39% in FRA’s last survey.Verder, zie de survey van meer dan 10 000 leerlingen in het middelbaar in 2023, afgenomen door de Vlaamse scholierenkoepel. Bijna 1 op de 2 scholieren (47% van de 11.072 bevraagde scholieren) zegt dat die in het middelbaar ooit al getuige is geweest van racisme op school. Bijna 1 op de 5 scholieren (18%) heeft ooit al zelf racisme ervaren op school in het middelbaar.

2. Handicap

Een thema dat sterk aan bod komt in de beleidsnota is handicap. Sinds de bekrachtiging van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in 2009 is er veel vooruitgang geboekt, maar zoals de beleidsnota en de evaluatie door het VN-comité[2] aangeven, blijven er – ook voor Vlaanderen – grote uitdagingen bestaan. Er is nog onvoldoende bewustzijn van deze problematiek en personen met een handicap stuiten nog te vaak op obstakels die hun deelname aan de samenleving belemmeren. Sinds de oprichting ontving het instituut 467 discriminatieklachten (ten opzichte van 1662 in het totaal) waarin handicap als beschermd kenmerk werd genoemd.

Het instituut waardeert de aangekondigde inspanningen van de minister om binnen de Vlaamse regering een coördinerende rol op te nemen voor de effectieve toepassing van het verdrag. Het instituut is van mening dat het vanuit zijn onafhankelijke positie, kan bijdragen aan de kwaliteit van de Vlaamse strategie. We stelden reeds een verslag over de evaluatie van het VN-comité op om de verschillende overheden te informeren over de slotopmerkingen van het comité.

Daarin beveelt het comité bijvoorbeeld aan om de toegankelijkheidsnormen voor nieuwe gebouwen uit te breiden naar bestaande openbare en particuliere gebouwen, evenals andere openbare infrastructuur, met aandacht voor de diverse vormen van handicap. Het instituut vindt het belangrijk dat naast de ambities met betrekking tot de toegankelijkheidsverordening, ook het bestaande patrimonium niet uit het oog wordt verloren. Het is ook positief dat de minister samen met Inter een doorgedreven toegankelijkheidsbeleid zal voeren, aangezien een integraal toegankelijke omgeving een basisvoorwaarde is om volwaardig aan alle aspecten van het maatschappelijk leven te kunnen deelnemen.

In lijn met het VN-comité onderstreept het instituut ook het belang van voldoende betrokkenheid van personen met een handicap zelf in alle fasen van de ontwikkeling en uitvoering van wetgeving en beleid. We verwelkomen de erkenning van drie organisaties uit het veld voor personen met een handicap als duurzame partner inzake gelijke kansen van de Vlaamse overheid, evenals het feit dat de minister wil onderzoeken hoe Noozo ter zake verder in zijn rol kan groeien. Tevens vragen wij de minister om erop toe te zien dat regelgevende initiatieven van de Vlaamse Regering, die aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor personen met een handicap, ter advisering aan Noozo worden voorgelegd, in lijn met art 4.3 van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met en handicap[3].

[2] https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/166/90/pdf/g2416690.pdf
[3] Art. 4.3 Verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap.

In verband met het thema ‘handicap’ wil het instituut nog opmerken dat het vanuit de eigen, onafhankelijke positie reeds werkt aan een monitoringsinstrument in kader van het verdrag en graag betrokken wil worden bij de nieuwe in de beleidsnota vooropgestelde monitor die in samenwerking met de Vlaamse Statistische Autoriteit wordt ontwikkeld.

3. Ouderen

Ouder worden we allemaal. Die demografische verschuiving is ook in Vlaanderen merkbaar[4]. Tussen 2000 en 2022 is het aandeel 65-plussers gestegen van 17% naar 21%. De verwachting is dat tegen 2070 het aandeel ouderen één op vier zal zijn[5]. Bovendien is ouder worden iets waar ook mensen die jonger zijn van wakker liggen. Dat maakt dat de rechten van ouderen voor een steeds groter wordende groep mensen relevant zijn. In die snel en steeds sneller vergrijzende samenleving stelt de vraag zich welke rol onze ouderen kunnen innemen: als passieve ontvangers van zorg, dan wel als actieve, participerende burgers in onze samenleving. Het instituut pleit voor een benadering gebaseerd op de mensenrechten, waarbij de menselijke waardigheid, het zelfbeschikkingsrecht en het recht op participatie centraal staan: ‘oud, maar niet out’. Inzake de rechten van ouderen publiceerde het instituut in zijn eerste werkingsjaar een advies, waarin het pleitte voor extra bewustwording inzake discriminatie op basis van leeftijd, zowel bij ouderen zelf als in de bredere samenleving waar negatieve en onterechte stereotypen en vooroordelen ten aanzien van ouderen nog te vaak voorkomen. In het regeerakkoord en de beleidsnota is gepland te kijken hoe de aanpak van leeftijdsdiscriminatie en het tegengaan van negatieve stereotypen ten aanzien van ouderen een plaats kunnen krijgen binnen de werking van het instituut. We kijken alvast uit naar het overleg daarover. Vanuit het perspectief van leeftijdsdiscriminatie en het bredere mensenrechtenmandaat zal het instituut de situatie van ouderen in Vlaanderen in elk geval van nabij monitoren. Ook wil het instituut hierover graag in dialoog treden met de minister om te kijken hoe dit in de toekomst op meer structurele wijze kan verlopen.

4. Digitalisering en e-inclusie

De digitalisering van de samenleving loopt als een rode draad door het regeerakkoord en vele van de beleidsnota’s, van economie over gelijke kansen tot welzijn. Het Europese Digitale

[4] J. Vranken, P. De Decker en R. Crivit, ‘Inleiding ook ouderen hebben recht op mensenrechten” in J. Vranken, P. Decker, D. Verté en R. Crivit, Ongehoord en ongezien Hoe Vlaanderen vergrijst, 2023, Gompel & Svacina, p. 16-17.
[5] P. Deboosere, “Een demografische kijk op de veroudering van de bevolking” in J. Vranken, P. Decker, D. Verté en R. Crivit, Ongehoord en ongezien Hoe Vlaanderen vergrijst, 2023, Gompel & Svacina, p. 29-45.

Kompas[6] stelt dan ook ambitieuze doelen met betrekking tot digitalisering en het instituut ondersteunt de transversale aandacht voor dit onderwerp. Het instituut benadrukt echter dat iedereen mee moet kunnen met de digitale evolutie en verwelkomt daarom de inzet om digitale uitsluiting gericht te bestrijden. Digitale inclusie betekent inzetten op toegang tot het internet, digitale geletterdheid, het toegankelijk maken van de digitale ruimte (inclusion by design), ondersteuningsnetwerken maar ook voldoende alternatieven voor digitale diensten, zeker wat betreft de basisdienstverlening. Daarnaast moet er ook aandacht gaan naar het stimuleren van de digitale vaardigheden van burgers, om negatieve gevolgen op de toegankelijkheid van digitale diensten te vermijden[7]. Een niet-inclusieve digitalisering kan bestaande vormen van uitsluiting versterken of nieuwe vormen van uitsluiting doen ontstaan[8]. Daarnaast kan het ook tot inefficiëntie leiden, wat voor een toename van concrete hulpvragen kan zorgen[9]. Volgens de DESI-index heeft Vlaanderen belangrijke stappen gezet richting e-inclusie (de digitale kwetsbaarheid is gezakt van 46% van de volwassen bevolking naar 39% tussen 2021 en 2023), toch zijn bepaalde groepen (zoals ouderen, laagopgeleiden en laagverdieners) digitaal nog heel kwetsbaar[10].

In de laatste stand van zaken omtrent het digitale inclusiebeleid in ons land wordt duidelijk dat digitale inclusie in veel beleidsdomeinen wordt opgenomen (met merkbare regionale variatie), maar dat er binnen verschillende regeringen weinig coördinatie is rond het digitale inclusiebeleid. Vaak wordt op teruggevallen op dezelfde types van beleidsinstrumenten, namelijk subsidies[11]. Daarom is het instituut vragende partij voor een Vlaams e-inclusie-beleid waarin aandacht is voor alle aspecten van digitale inclusie vanuit mensenrechtelijk perspectief.

Het Vlaams Mensenrechteninstituut wenst ook te wijzen op de relevantie van de Europese verordening over artificiële intelligentie (AI) voor fundamentele rechten, zoals het recht om niet gediscrimineerd te worden. Deze verordening legt beperkingen op aan het gebruik van artificiële intelligentie. Zo zijn AI-systemen die kwetsbare groepen uitbuiten, een sociale score toekennen of manipuleren verboden. Voor AI-systemen die verbonden zijn aan belangrijke

---

[6] COM(2021)118 van 9 maart 2021; Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Digitaal Kompas 2030: de Europese aanpak voor het digitale decennium.* Beschikbaar hier: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0118

[7] Zie hiervoor: S. Park & J. Humphry (2019). 'Exclusion by design: intersections of social, digital and data exclusion.' *Information, Communication & Society* 22: 934–953; J. Schou & A.S. Pors (2019). 'Digital by default? A qualitative study of exclusion in digitalised welfare,' *Social policy & administration:* 53: 464-477

[8] Zie, onder andere, S. Anrijs, I. Mariën, L. De Marez, K. Ponnet (2023). 'Excluded from essential internet services: Examining associations between digital exclusion, socio-economic resources and internet resources,' *Technology in Society* 73: 102211; A. Asmar, I. Mariën, L. Van Audenhove (2022), 'No one-size-fits-all! Eight profiles of digital inequalities for customized inclusion strategies,' *New media & society* 24: 279-310.

[9] B. Løberg (2021). 'Efficiency through digitalization? How electronic communication between frontline workers and clients can spur a demand for services,' *Government Information Quarterly* 38: 101551.

[10] B. Brotcome, K. Ponnet, Digitale Inclusie. Barometer 2024. Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2024, pp. 15-16.

[11] Verhaert, P., Van Audenhove, L., Rothe, F., Anrijs, S. & Ponnet, K. (2024, oktober). De opkomst van digitale-inclusiebeleid in België tussen 2020 en 2024. Rapport in opdracht van de Vlaamse overheid. Brussel: imec-SMIT, Vrije Universiteit Brussel.

maatschappelijke contexten zoals kritieke infrastructuur, onderwijs, wetshandhaving, asiel en de democratische processen gelden bijzondere voorzorgen. Het instituut neemt zich voor deze ontwikkelingen ook van nabij op te volgen.

5. Gendergerelateerd geweld (of LGBTQI+)

De beleidsnota besteedt bijzondere aandacht aan discriminatie en geweld tegen LGBTQI+ personen. Het instituut benadrukt dat - zoals voor het voor alle mensenrechten geldt - een beleid dat LGBTQI+ personen wil bereiken, pas voldoende effectief is als het ook de meest kwetsbare personen daarbinnen bereikt. Daarom is het belangrijk dat er vanuit het beleid ook aandacht gaat naar intersectionele aspecten (bv LGBTQI+ mensen met een migratieachtergrond, of die deel uitmaken van een etnische of religieuze minderheid, een beperking hebben en/of oudere personen zijn).

Het instituut steunt ook de holistische en multidisciplinaire aanpak van gendergerelateerd geweld, die als dusdanig wordt omschreven in de beleidsnota. In die context onderlijnt het instituut dat gendergerelateerd geweld onder het verdrag van Istanbul erkend wordt als een schending van het mensenrecht om niet gediscrimineerd te worden op grond van gender.

Het instituut staat ook positief ten aanzien van de expliciete erkenning van endometriose als een aandoening waar nog te weinig onderzoek naar is gedaan. Het stimuleren van verder onderzoek naar zogenaamde 'vrouwenaandoeningen' vormt een noodzakelijke stap richting de vrijwaring van het recht op kwaliteitsvolle zorg. Ook de sinds de goedkeuring van de beleidsnota aangekondigde lancering van een interfederale werkgroep voor een gecoördineerd beleid rond perimenopauzale klachten is in dit opzicht een goede zaak.

6. Onderrapportering

Zoals in de beleidsnota besproken en zoals ook blijkt uit de eerste cijfers van het Vlaams Mensenrechteninstituut zelf, blijft de onderrapportering van discriminatie binnen verschillende Vlaamse bevoegdheden een hardnekkig probleem. Vooral in de domeinen Wonen en Onderwijs ontvangt het instituut veel klachten. Een recente campagne om het instituut op de kaart te zetten leidde alvast tot een verdubbeling van het aantal klachten[12]. Ook internationaal zien we gelijkaardige trends. Zo benadrukt het European Union Agency for Fundamental

[12] Niet elke klacht betreft automatisch een vorm van discriminatie. In sommige gevallen worden klachten opgelost via bemiddeling, in andere gevallen spreekt de Geschillenkamer van het Vlaams Mensenrechteninstituut een oordeel uit.

Rights (FRA) stelselmatig dat discriminatieklachten en mensenrechtenschendingen vaak ondergerapporteerd blijven[13]. Dit wijst op de noodzaak om drempels weg te werken, zowel op het vlak van het melden van klachten als het toegankelijk maken van informatie over rechten en procedures. Het instituut wil graag samen met de minister bekijken welke verdere acties mogelijk zijn met het oog op het versterken van een meldcultuur, zodat slachtoffers van discriminatie beter hun weg vinden naar beschikbare ondersteuning en hun stem laten horen.

7. Klachten via lokale meldpunten en instellingen

In de beleidsnota wordt verwezen naar het pilootproject van de Vereniging voor de Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) over de toeleiding van klachten en meldingen naar het instituut en andere organen van gelijke behandeling. Het instituut heeft – in nauwe samenwerking met het federale Unia – een reeks vormingen georganiseerd in de verschillende steden van het pilootproject. De eerste signalen uit de pilootprojecten tonen aan dat de lokale, laagdrempelige aanpak van discriminatie een bijzondere meerwaarde biedt. Tegelijk blijkt uit de evaluatie van dit project een nood aan meer concrete en structurele ondersteuning van lokale meldpunten voor discriminatie. Het instituut bekijkt van zijn kant alvast welke ondersteunende maatregelen haalbaar zijn binnen zijn mandaat en middelen om die ondersteuning deels te bieden. Het instituut gaat hierover graag in dialoog met de minister en betrokken stakeholders.

8. Evidence based policy

Het instituut waardeert de doelstelling van de minister om haar het beleid inzake gelijke kansen en discriminatie op wetenschappelijk verantwoorde wijze vorm te geven, maar wijst op terugkerende problemen op het vlak van methodologie en dataverzameling. Zo ontbreekt er bij over meerdere termijnen heen herhaald onderzoek vaak een uniforme aanpak. Afhankelijk van de betrokken onderzoekers en opdrachtgevers worden gegevens ook soms volgens verschillende definities en methodes verzameld. Dit bemoeilijkt de vergelijkbaarheid van gegevens en hindert mogelijk een betrouwbare en effectieve analyse van trends en evoluties. Bovendien worden studies dikwijls slechts eenmalig uitgevoerd. Dit gebrek aan continuïteit belemmert internationale rapportering, waar het aggregeren van data regelmatig stuit op methodologische obstakels, zoals onverenigbare datatypes of ontbrekende indicatoren. Om deze obstakels aan te pakken, is een significante verbetering nodig op het vlak van de beschikbaarheid, toegankelijkheid en harmonisatie van data over discriminatie en andere

[13] European Union Agency for Fundamental Rights (2024), *Fundamental Rights Report. 2024.* Publications Office of the European Union, Luxembourg, e.g. p. 9-10, 11.

mensenrechtenschendingen. Dit vereist niet alleen coördinatie, maar ook afstemming tussen verschillende dataproducenten. Eerdere initiatieven om binnen specifieke domeinen een kader voor wetenschappelijke methodiek te ontwikkelen of om over te gaan tot gecoördineerde actie om de bevragingen en dataverzameling te stroomlijmen, zoals de Werkgroep Statistieken van de IMC handicap kunnen daarbij als model dienen[14]. Het instituut draagt hieraan bij vanuit de eigen expertise, maar pleit tegelijk voor een geïntegreerde statistiekontwikkeling rond data met betrekking tot non-discriminatie door de Vlaamse overheid, in samenwerking met alle relevante partners, zoals onder meer Statistiek Vlaanderen en het Agentschap Binnenlands Bestuur. Deze statistiekontwikkeling is gebaseerd op een inhoudelijke verkenning en methodologische richtlijnen rond data met betrekking tot discriminatie met het oog op een grotere toegankelijkheid en vergelijkbaarheid van beschikbare gegevens, evenals vaststelling van noodzakelijk nieuw te verzamelen data. Dit kader en een gecoördineerde aanpak is essentieel om een betrouwbare en geïntegreerde basis te creëren voor het monitoren van de toestand en evolutie van mensenrechten in Vlaanderen.

9. Omzetting Europese richtlijnen

In het kader van een betere rapportering en een sterkere wetenschappelijke onderbouwing van het Gelijke Kansenbeleid wijst het instituut op de mogelijkheden die door de nieuwe Europese richtlijnen worden gecreëerd. Zij bepalen immers minimumnormen voor het statuut en de werking van organen voor gelijke behandeling (deadline voor implementatie is juli 2026).

Volgens art. 16 van de nieuwe Europese Richtlijnen 2024/1499 en 2024/1500 moeten de lidstaten alle maatregelen nemen opdat hun organen voor gelijke behandeling (zoals het Vlaams Mensenrechteninstituut) verslagen en adviezen kunnen opstellen om discriminatie vast te stellen en tegen te gaan. Om deze dataverzameling op een gecoördineerde wijze uit te voeren, kan een lidstaat ervoor kiezen om de dataverzameling te laten coördineren door een orgaan voor gelijke behandeling (art. 16,4), dat in die zin kan uitgroeien tot kennis- en expertisecentrum[15]. Ondanks het feit dat het huidige oprichtingsdecreet in grote lijnen reeds in overeenstemming lijkt met de nieuwe Europese regels, ziet het instituut nog mogelijke wijzigingen die de werking van het instituut kunnen versterken. Het instituut kijkt ernaar uit om de dialoog hierover verder te zetten met de minister en het Agentschap Binnenlands Bestuur.

[14] Andere voorbeelden zijn *Maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst. Rapport, mei 2022, Statistiek Vlaanderen. En de Wetenschappelijke methodiek correspondentietesten en nulmeting discriminatie bij de Vlaamse overheid. Eindrapport,* juli 2023, Agentschap Overheidspersoneel. Dienst Diversiteitsbeleid; *Werkgroep Statistieken – IMC Handicap*. Finale nota, 2023, FOD Sociale Zekerheid; Vanweddingen, M., Noppe, J., Moons D., *Maatschappelijke positie en participatie van personen met een handicap*, Statistiek Vlaanderen, januari 2025, Rapport Statistiek Vlaanderen.

[15] Een mogelijkheid die ook in lijn ligt met het oprichtingsdecreet van het Vlaams mensenrechteninstituut: ˝Mensenrechteninstellingen ontwikkelen zich daarom vaak tot expertisecentra, met bijhorende documentatieruimte en faciliteiten.” Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut, Memorie van toelichting, p 9 (1357 (2021-2022) – Nr. 1). p23.

Vlaams Mensenrechten Instituut

10. OPCAT

Tot slot wordt in de beleidsnota gewezen op de noodzaak om vanuit het Vlaamse beleid de internationale verplichtingen en engagementen na te komen. Zo zal een decretale basis worden gecreëerd voor het preventiemechanisme dat toezicht zal houden op personen die zich bevinden in plaatsen van vrijheidsberoving die onder Vlaamse bevoegdheid vallen. Hier dient op korte termijn werk van kan te worden gemaakt, gelet op het feit dat België reeds in 2005 het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (OPCAT) van 2002 ondertekende. Een decretale basis is vereist met het oog op de oprichting van een Vlaams preventiemechanisme ter zake. Het instituut wees in zijn memorandum naar aanleiding van de regionale verkiezingen van ’24 reeds op de coördinerende rol die het in dit domein, in samenwerking met bestaande sectorspecifieke instanties (zoals de Kinderrechtencommissaris) voor zichzelf weggelegd ziet, met het oog op de effectieve bescherming van mensen die van hun vrijheid zijn beroofd. Het instituut is van mening dat hiermee ook de nodige haast moet worden gemaakt, gezien de deze zomer geplande rapportage aan het Comité tegen foltering.